

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 20-05-2020 r.

Adam Bodnar

VII.613.14.2020.MAW

**Pan
nadinspektor Paweł Dobrodziej
Komendant Stołeczny Policji**

ePUAP

Szanowny Panie Komendancie,

na podstawie doniesień medialnych¹ Rzecznik powziął informację o nałożeniu kary administracyjnej na uczestników akcji protestacyjnej „List” w ramach której artyści przenieśli 14-metrowy transparent spod Poczty Głównej do budynku Sejmu w dniu 6 maja 2020 r. Decyzja o nałożeniu kar w wysokości 10 000 zł na dwóch aktywistów (Pana Michała Frydrycha i Pana Pawła Onufry) została wydana w związku z działaniami podjętymi przez funkcjonariuszy policji na podstawie wprowadzonych ograniczeń przemieszczania się na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r., poz. 878).

Jak wskazano artykule uczestnicy akcji stosowali się do obowiązujących przepisów wprowadzonych w związku z stanem epidemii (obowiązek zachowania 2 metrów odstępu, obowiązek zasłaniania twarzy). Potwierdza to również opublikowane przez dziennikarzy nagranie. Należy wskazać, że w związku z dynamicznym procesem legislacyjnym oraz obowiązującymi ograniczeniami działania podejmowane przez obywateli były jedyną skuteczną formą realizacji ich prawa do manifestacji poglądów. Niemniej, jak wynika

¹ Maciek Piasecki, Agata Calkowska, *Drakońska kara dla artystów: 10 tys. zł za list do Sejmu. Pismo dostarczyli zamaskowani policjanci* (oko.press, 19.05.2020r.), https://oko.press/drakonska-kara-dla-artystow-za-list-do-sejmu/?utm_medium=Social&utm_source=Facebook&fbclid=IwAR07QBiG_9TZzDFfGNy0FwQ19F4JQgRgxQfAZhCPnfEuehS8CJrbCInprE4#Echobox=1589865417 [dostęp 19.05.2020r.].

z przekazanych Rzecznikowi informacji, policja wysłała do Państwowej Inspekcji Sanitarnej dwa wnioski o nałożenie kar administracyjnych na uczestników protestu.

Działania podjęte przez funkcjonariuszy policji budzą wątpliwości Rzecznika, zwłaszcza w zakresie dotyczącym wykonywania przez Policję czynności na potrzeby wymierzania przez powiatowego inspektora sanitarnego kar administracyjnych określonych w obowiązującym od dnia 1 kwietnia 2020 r. art. 48a ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U z 2019 r., poz. 1239 ze zm.). Z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360) wynika, że Policja wykonuje czynności na polecenie organów administracji rządowej w zakresie, w jakim obowiązek ten został określonych w odrębnych ustawach. Tymczasem przepisy Rozdziału 8a wprowadzone do ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi ustawą z dnia 31 marca 2020 o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 568) regulujące wymierzanie kar administracyjnych za nieprzestrzeganie zakazów i nakazów w związku ze stanem epidemii **nie przewidują jakiegokolwiek formy udziału w tym postępowaniu Policji**. W związku z tym nie aktualizuje się w tym zakresie kompetencja Policji wynikająca z art. 14 ust. 2 ustawy o Policji, ta właśnie odrębna ustawa nie przewiduje bowiem jakiegokolwiek procesowej formy udziału Policji w wymierzaniu kary administracyjnej. Natomiast w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się do kar pieniężnych (art. 48a ust. 8 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi) odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz., 900 ze zm.), a więc przepisy regulujące materię zobowiązań podatkowych, które nie zawierają również żadnych uprawnień dla Policji.

W związku z powyższym powstaje uzasadniona wątpliwość dotycząca podstawy prawnej działań podejmowanych w tym zakresie przez Policję, która jak każdy organ władzy publicznej musi działać na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP), zaś każdy funkcjonariusz wykraczający poza te granice naraża się co najmniej na odpowiedzialność dyscyplinarną.

Rzecznik ma świadomość znaczenia wprowadzonego zakazu organizacji zgromadzeń oraz ograniczeń w przemieszczaniu się w związku z obowiązującym stanem epidemii i koniecznością ochrony zdrowia publicznego. Niemniej, należy podkreślić, że całkowity zakaz w tym zakresie budzi wątpliwości ponieważ może prowadzić w praktyce do naruszenia istoty konstytucyjnego prawa obywateli do zgromadzeń wynikającego z art. 57 Konstytucji RP, co stałoby w sprzeczności z konstytucyjnie dopuszczalnym zakresem ograniczania prawa podmiotowego i zasadą proporcjonalności wynikającą z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Należy wskazać, że możliwym byłoby osiągnięcie określonego przez ustawodawcę celu omawianej regulacji za pomocą mniej dolegliwych środków. Ponadto warto wskazać, że wolność zgromadzeń traktowana jest znacznie bardziej restrykcyjnie niż inne konstytucyjne wolności, które również doznają ograniczeń. Rzecznik zdaje sobie sprawę, że Policja wykonuje obowiązujące prawo, jednak wskazane wyżej kwestie i ustawowe zadania Policji polegające na ochronie praw obywatelskich powinny zawsze uwzględniać wartości konstytucyjne w ramach podejmowanych czynności służbowych. Wartości te muszą być też brane pod uwagę przy ocenie tych działań z punktu widzenia ich proporcjonalności i adekwatności.

Mając powyższe na względzie, stosownie do art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627) zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o udzielenie wyjaśnień w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/